

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING MATEMATIK SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA MATNLI MASALALARNING ROLI

Rasulova Elmira Shavkatovna

DTPI pedagogika fakulteti pedagogika
yo'nalishi 3-bosqich talabasi
Email: denov8628@gmail.com

Eshboyeva Lobar Abduxoliq qizi

DTPI pedagogika fakulteti pedagogika
yo'nalishi 3 -bosqich talabasi
salimadavlatova8@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17337690>

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich ta'lim jarayonida matematik matnli masalalarni o'qitishning ahamiyati, mazmuni va samarali usullari tahlil qilingan. Matnli masalalar o'quvchilarda nafaqat hisoblash ko'nikmalarini, balki tahliliy fikrlash, tushunganini izohlab bera olish va hayotiy vaziyatlarni yecha olish qobiliyatini rivojlantiradi. Maqolada matnli masalalarni bosqichma-bosqich o'rgatish metodikasi, didaktik tamoyillarga asoslangan yondashuvlar hamda o'quvchilarning yosh xususiyatlarini inobatga olgan holda topshiriqlarni tanlash muhimligi yoritilgan. Shuningdek, dars jarayonida interfaol metodlar, vizual vositalar va qiziqarli masalalar orqali o'quvchilarda qiziqish uyg'otish va mustaqil fikrlashga yo'naltirish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan. Maqola boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun foydali metodik qo'llanma bo'lib, ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zi: matematika, dars, qiziqarli, masala, boshlang'ich sinf, metod, o'quvchi.

Аннотация: В статье анализируются значениеб содержание и эффективичение методы обучение текстовым математическим задачем в образовательном процессе начальной школы. Текстовые задачи развивают не только навыки счета у учащихся, но и их аналитическое мышление, способность объяснять то, что они понимают, и способность решать реальные жизненные ситуации. В статье рассматривается методика поэтапного обучения решению текстовых задач, подходы, основанные на дидактических принципах, а также важность подбора заданий с учетом возрастных особенностей учащихся. Также даются практические рекомендации о том, как пробудить интерес учащихся и поощрить самостоятельное мышление с помощью интерактивных методов, наглядных пособий и интересных вопросов во время урока. Статья является полезным методическим пособием для учителей начальных классов и способствует повышению качества образования.

Ключевое слово: математика,урок,интересный,проблема,начальная школа, метод, ученик.

Annotation: This article analyzes the importance, content and effective methods of teaching mathematical text problems in primary education. Text problems develop not only computational skills in students, but also analytical thinking, the ability to explain what they understand, and the ability to solve real-life situations. The article highlights the methodology for teaching text problems step by step, approaches based on didactic principles and the importance of selecting tasks taking into account the age characteristics of student. It also provides practical recommendations for arousing students' interest and thinking through interactive methods, visual aids and interesting problems during the lesson. The article is a

useful methodological guide for primary school teachers and serves to improve the quality of education.

Keyword: mathematics, lesson, interesting, problem, elementary school, method, student.

Kirish

Matematika fani o'quvchilarga mantiqiy fikrlash, tahlil qilish va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivijlantiradi. Boshlang'ich ta'limda matematik matnli masalalarni o'qitish, o'quvchilarni nafaqat matematik bilimlar bilan tanishtirish, balki ularni fikrlash qobiliyatlarini yanada mustahkamlashga yordam beradi. Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida matnli masalalar orqali matematik qobiliyatlarni rivojlantirishning metodik yondashuvi, amaliy tavsiflar va o'qituvchilar uchun ko'rsatmalar keltirilgan. Matnli masalalar o'quvchilarga real hayotdagi masalalarni matematik usullar bilan hal qilish imkonini beradi. Bu masalalar matematik tushunchalar va amaliy ko'nikmalarni o'zaro bog'laydi. Masaalar o'quvchilarga matematik formulalar, usullar va yechimlarni konkret vaziyatlar bilan o'rgatish imkonini yaratadi. Shuningdek, matnli masalalar o'quvchilarni analitik fikrlashga undaydi va ular uchun o'rganilayotgan mavzuni tushunarli qilishda muhim vosita hisoblanadi. Matnli masalalarni o'qitishda bosqichma-bosqich yondashuvni qo'llash juda muhimdir. Masalan, o'quvchilarga dastlab soddaroq masalalar berilib, keyinchalik murakkab masalalarga o'tish kerak.

Bu o'quvchilarga masalalarni yechishda o'zlarini erkin his qilishlariga yordam beradi. O'qituvchi masalani yechishda o'quvchilarga turli yondashuvlar va masalaning turli yechimlarini ko'rsatishi zarur. Bu metod o'quvchilarni mustaqil fikrlashini rivojlantiradi. O'quvchilarni matematik tafakkurini rivojlantirishda guruhlarda ishash usuli samarali hisoblanadi. O'quvchilar guruhlarda masalalarni yechishda o'zaro fikr almashish, yondashuvlarni taqqoslash va bir-biriga yordam berish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu usul o'quvchilarni hamkorlikka va jamoaviy ishlashga o'rgatadi. Matematik matnli masalalarni o'qitishda o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash uchun interfaol usullardan foydalanish zarur. Masalan, masalalarni muhokama qilish, guruhlar shaklida ishlash va masalalarni muammoli tarzda taqdim etish o'quvchilarda matematikaga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Interfaol metodlar orqali o'quvchilar o'zlariga yangi bilimlarni

mustahkamlashadi va darsdan maksimal foyda olishadi. Matnli masalalarni o'rgatishda visual vositalardan foydalanish masalani o'quvchilarga yanada aniq va tushunarli qilib taqdim etishga yordam beradi. Diagrammalar, rasmi tasvirlar, jadval va grafiklar yordamida masalaning mazmunini aniqroq tushuntirish mumkin. Ayniqsa, kichik yoshdagi o'quvchilar uchun vizual materiallar juda samarali bo'ladi.

Matematik masalalarni o'qitishda o'quvchilarda qiziqish uyg'otish zarur. O'quvchilarni motivatsiya qilishning samarali usullaridan biri bu masalalarga real hayotdan misollar kiritishdir. O'quvchilarga savdo, transport yoki kundalik hayotda uchraydigan masalalar berish, ularda matematikaga bo'lgan qiziqishni kuchaytiradi. O'qituvchilar matematik matnli masalalarni tanlashda o'quvchilarning yosh xususiyatlarini inobatga olishlari lozim. Boshlang'ich sinf

o'quvchilari uchun masalalar oddiy ammo qiziqarli bo'lishi kerak. Masalalar o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirishga yordam berishi zarur. Matnli masalalarni yechishda o'quvchilarga masalaning shartlarini tog'ri tahlil qilishni o'rgatish juda muhim.

O'quvchilarga masalani yechishning har bir bosqichini tushuntirib berish, masalaning yechimi uchun kerakli matematik amallarni tanlashda yordam beradi. Bu usul o'quvchilarning mustaqil fikrlashini va matematik yondashuvini rivojlantiradi.

Xulosa

Boshlang'ich ta'limda matematik matnli masalalarni o'qitish o'quvchilarda matematika fani bo'yicha chuqur bilimlarni shakllantirishga, shuningdek, mantiqiy fikrlash va mustaqil qarorlar qabul qilish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. O'quvchilar matnli masalalar orqali matematikani o'rgatish nafaqat ularning bilimlarini, balki hayotiy qobiliyatlarini ham oshiradi. Pedagogik yondashuvlar, interfaol metodlar va vizual vositalar yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarining matematik ta'limini yanada samarali qilish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Nurmuhamedov, F.(2022). "Boshlang'ich ta'limda matematik matnli masalalarni o'qitish metodikasi". Pedagog ilmiy jurnali, 12(4), 75-82.
2. Mirzaeva, G. (2021). "Matematika o'qitish metodikasi va amaliy qo'llanmalar". Ta'lim va taraqqiyot, 5(3), 45-59.
3. Karimov A. (2023). " Matematika darslarida masalalarni yechishning zamonaviy usullari." Zamonaviy ta'lim metodikasi, 7(2), 123-135.
4. Shamsutdinova, T. (2022). "O'quvchilarda matematik qiziqishni shakllantirish" Pedagogik amaliyot, 6(1) 34-41.
5. Xamraev, D. (2022). "Interfaol ta'lim metodlari va ularning boshlang'ich ta'limda qo'llanilishi" Innovatsion pedagogika, 8(2), 112-120.